

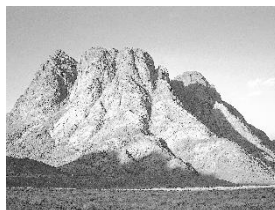
Mensen die God Zelf zien...?!

Toen het lunchpauze werd op een middelbare school, stroomde de kantine helemaal vol leerlingen. Het was een flink lawaai, want iedereen zat druk met elkaar te praten. Hoewel... iedereen? Nou nee, er was ook een tafel waar het anders was. Daar zat iedereen tijdens het eten op z'n telefoon. Trouwens, dat was niet aan één tafeltje zo. Nee, als je goed keek zag je het bij meer tafels. En als je om de hoek de lerarenkamer inkeek, was het daar precies hetzelfde. Het kan blijkbaar zo zijn, dat degene die je appt belangrijker is dan degene die naast je zit. Of... misschien is degene die je appt wel dezelfde als die naast je zit. Wat doe je tijdens het eten? Waar kijk je naar? Dat is de vraag. We beginnen vandaag aan een nieuw seizoen en we hebben ook een nieuw jaarthema: 'Aan tafel', het thema dat de landelijke Protestantse Kerk ons aanreikt. Daarnet hebben we Exodus 24 gelezen. dat is een verslag van één van de meest indrukwekkende maaltijden uit de wereldgeschiedenis. Het staat er allemaal heel kort en heel sober. Vers 9 tot 11: 'Vervolgens klommen Mozes en Aäron naar boven, en ook Nadab en Abihu met zeventig van de oudsten van Israël. En zij zagen de God van Israël. Onder Zijn voeten was er iets als plaveisel van saffier, zo helder als de hemel zelf. Hij strekte Zijn hand niet uit naar de aanzienlijken van de Israëlieten. Nadat zij God gezien hadden, aten en dronken zij.' Dat laatste zinnetje is denk ik niet goed vertaald. Taalkundig kan het wel, maar het is niet de bedoeling van de schrijver om weer te geven dat deze mensen eerst God zagen en daarna gingen eten. Letterlijk staat het zó in het Hebreeuws, zoals het ook in de NBG-vertaling van 1951 staat: 'Zij aanschouwden God en zij aten en dronken'. In vers 10 staat: 'Zij zagen de God van Israël' en in vers 11 staat: 'Zij aanschouwden God'. Twee verschillende woorden om duidelijk te maken dat dit écht zo was: het was geen visioen, het was geen droom, het was geen zinsbegoocheling, nee, 'zij zagen God en zij aten en dronken'. Waar kijk je naar tijdens de maaltijd? Deze mensen zien de HERE, God Zelf! Je zou zeggen: 'Dat kán helemaal niet!' Je kunt toch, als méns, God niet zien? Dat is ook wat de Bijbel zegt! Een mens kan God niet zien en dan vervolgens in leven blijven. In Exodus 33 vraagt Mozes of hij Gods gezicht mag zien. En dan zegt God, in vers 20: 'U zou Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.' En Paulus schrijft aan Timotheüs, in 1 Timotheüs 6: 16, dat God woont in een 'ontoegankelijk licht'. Een gewoon mens kan God niet zien, want die kloof is véél te groot: de volmaaktheid, de heiligheid, de reinheid van God, en onze onheiligheid, onze onreinheid. Dés te opmerkelijker is Exodus 24, want het stáát er, daadwerkelijk, in vers 10: 'En zij zagen de God van Israël.' En nog een keer in vers 11: 'Zij aanschouwden God en zij aten en dronken.' Het onmogelijke wordt mogelijk, blijkbaar maakt God een uitzondering op Zijn eigen regel: 74 mensen zien God, en zij sterven niet! Dat staat er ook met nadruk bij in vers 11: 'Hij strekte Zijn hand niet uit naar de aanzienlijken van de Israëlieten.' Het is een onvoorstelbaar wonder dat zij de God van Israël mogen zien, en het is een nóg groter wonder dat zij daarna in leven mogen blijven. Wat deze mensen precies gezien hebben, daar krijgen we geen inzicht in. Het enige wat ons wordt doorgegeven, is wat er staat in vers 10: 'Onder Zijn voeten was er iets als plaveisel van saffier, zo helder als de hemel zelf.' Saffier, dat is een prachtige blauwe edelsteen. Maar God Zelf... hoe zou je iets over Hem kunnen zeggen in menselijke taal? Als je al niet in de zón kunt kijken, hoe zou je dan God recht aan kunnen kijken? Ik denk dat deze mensen gewéten hebben dat de HERE Zich liet zien, maar dat het ook voor hen onmogelijk was om God volop in zich op te nemen. Ze zagen het plaveisel onder Zijn voeten, en dat was al zo stralend als de hemel zelf...

Aan deze maaltijd wordt het verbond gevierd

Wat is hier aan de hand? Waarom laat God dit onvoorstelbare wonder gebeuren? Waarom laat Hij Zichzelf zien? Wat er gebeurt in dit hoofdstuk, is in feite het allerbelangrijkste moment in het Oude Testament, in de geschiedenis van God met Israël. Want hier, op dit moment, wordt het verbond gesloten tussen de HERE en Zijn volk. Een verbond dat vernieuwd is door

de Here Jezus, maar nooit meer verbroken. We zijn hier als het ware getuige van de bruiloft van God met Zijn bruid, Israël. In de hoofdstukken hiervoor heeft de HERE de Tien Geboden gegeven en ook de wetgeving voor de hele manier van leven van het volk. Dat is het boek van het verbond, je zou kunnen zeggen: dat zijn de regels van het bondgenootschap. Al die geboden vertelt Mozes aan het volk, en dan zegt het volk in vers 3: 'Al de woorden die de HERE gesproken heeft, zullen wij doen.' Het is alsof de notaris een concept-akte heeft gemaakt en die aan je laat lezen, en jij zegt: 'Ja, dat is goed zo.' Vervolgens gaat Mozes al deze woorden opschrijven. Mooi dat dat hier staat. Mozes had in Egypte een opleiding als prins gehad en kon goed schrijven. Dan laat Mozes een altaar bouwen, met daarbij twaalf gedenksteden, voor elke stam één. Op het altaar laat hij brandoffers en dankoffers brengen, er werden jonge stieren geofferd. En dan staat er dit, in vers 6: 'Mozes nam de helft van het bloed en deed dat in de schalen, en de helft van het bloed sprenkelde hij op het altaar.' Dat bloed van die offerdieren, dat laat zien dat er een straf voltrokken is voor de zonden van het volk. Er zijn dieren voor gestorven. En nu is het goed, er is vergeving. Door dat bloed is het weer goed tussen God en Israël. Dat bloed geeft een band, een bloedband tussen de HERE en Zijn volk. En daarom sprenkelt Mozes de éne helft van het bloed op het altaar, dat bloed wordt met God verbonden. De andere helft van het bloed sprenkelt hij uit over de mensen, om zo de band tussen God en Zijn volk te laten zien. Maar dat laatste doet hij niet meteen. Eerst leest hij nóg een keer al die geboden voor uit het verbondsboek. En nóg een keer zegt het volk, in vers 7: 'Alles wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen en Hem gehoorzamen.' Dit is het officiële ja-woord van Israël. Hier is de bruid die trouw belooft aan haar Bruidegom. En pas ná dat ja-woord sprenkelt Mozes de andere helft van het bloed over het volk. Hij zegt dan, in vers 8: 'Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.'

Wat is er gebeurd? Het volk Israël is nu officieel verbonden aan de HERE, het is een heilig volk geworden, apart gezet voor Hem. En het is een rein volk, gereinigd door het bloed van de offerdieren. En nu mogen 70 afgevaardigden van dat volk de berg Sinai (zie foto) op klimmen, samen met Mozes en Aäron en de twee

oudste zonen van Aäron, die door God zijn uitgekozen om priesters te worden. En daar, op die berg, gebeurt dan het wonder. Vers 10: 'En zij zagen de God van Israël. Onder Zijn voeten was er iets als plaveisel van saffier, zo helder als de hemel zelf. Hij strekte Zijn hand niet uit naar de aanzienlijken van de Israëlieten. Zij aanschouwden God en zij aten en zij dronken.' Wat we hier zien, dat is het bruiloftsmaal. En alléén hier laat God Zich zien, als de grote Bruidegom, de grote Gastheer. Die 74 mensen eten en drinken, terwijl zij God mogen zien. Dit is een ongelooflijk ingrijpend moment. Dat dit in de Bijbel staat, is zó bijzonder! God zoekt écht contact met mensen, Hij is een menslievend God. Door deze maaltijd laat God ons in ieder geval twee dingen zien: (1) Hij wil niet dat wij samen eten zonder zicht op Hem. (2) Hij wil niet dat wij zicht op Hem hebben zonder samen te eten.

1. God wil niet dat wij samen eten zonder zicht op Hem

God wil niet dat wij samen eten zonder zicht te hebben op Hem, dat is het eerste. Hier, bij die verbondsmaaltijd, laat de HERE zien hoe Hij het bedoeld heeft, hoe het verbond met Hem gestalte moet krijgen. Als het volk van het verbond gaat eten en drinken zonder zicht op God, gaat het vroeg of laat fout. Dat is voor ons gemeente-zijn, ook in dit nieuwe seizoen, van cruciaal belang. Eten en drinken, dat is het meest elementaire in een mensenleven. Als er een baby wordt geboren, heeft die baby maar één taak, dat is drinken. Zonder eten en drinken kunnen wij niet leven. En als eten en drinken al niet kan zonder zicht op God, dan geldt dat nog veel sterker voor al die andere dingen die we doen in het leven. Wij kunnen alleen leven als christen, we kunnen alleen gemeente zijn als we in álles het zicht houden op

onze hemelse Heer. En dat is níét vanzelfsprekend. Want voor je het weet loop je te draven en te rennen, ook in de kerk, en je vergeet te bidden. Je vergeet te áánbidden. Dan wordt het hol en leeg wat je doet. En voor je het weet wordt het je éígen koninkrijkje: wij! 'Ónze gemeente', 'ónze kerk'.

Ik heb geloof ik weleens verteld dat we een keer in de Eifel waren, jaren geleden, en dat we daar een huisje hadden gehoord. In elke kamer van dat huis, behalve in de badkamer, hing een crucifix: Jezus aan het kruis. Wij zijn dat niet zo gewend als protestanten, als wij een kruis ophangen is dat een leeg kruis, om te laten zien: Jezus hangt niet meer aan het kruis, Hij is opgestaan! Maar toen, die vakantie, kwam het heel erg op me af. Waar ik ook was en wat ik ook deed, steeds weer zag ik Christus naar mij kijken, en Hij zei: 'Dit deed Ik in jouw plaats.' Ik merkte hoe dat mijn denken beïnvloedde. Hoe het een zuiverende werking had op mijn geest. Als je ziet dat een Ander lijdt voor jou, dat geeft je een intens verlangen om zuiver te leven, uit liefde voor je Redder, uit liefde voor die plaatsvervangende Verlosser.

Niet samen eten zonder zicht op God, dat is het eerste wat de HERE ons hier laat zien. Maar dat zien van God... dat kán dus niet! Wij kúnnen God niet zien en in leven blijven. Waarom kan het hier dan wél, hier in Exodus 24? Dat kan omdat God Zélf ervoor kiest. Omdat God Zélf deze mensen uitnodigt. Het initiatief ligt helemaal bij God Zelf. En dat is ook voor ons als gemeente van het allergrootste belang. Zó gaat het toe tussen God en Zijn volk. Alleen op Zijn uitnodiging komen we samen met Hem. Zoals het klinkt in een lied van Sela: 'U roept ons samen als kerk van de HERE, verbonden met U en elkaar.' De gemeente is niet een vereniging, een club van mensen die het wel goed hebben met elkaar. Misschien hebben we het helemaal niet altijd goed met elkaar, want wij zondige mensen. Maar we zijn uitgenodigd door de Koning van het heelal. Dat bindt ons samen! En Hij wij wil dat wij ons voortdurend bewust zijn van Zijn aanwezigheid. Dat stempelt je als gemeente. Gewoon even praktisch: dat betekent, bij alles wat je doet, dat je éérst bidt. Dat je eerst stil wordt voor God, dat je éérst aan Hem vraagt om aanwezig te zijn. Dat doe je in je persoonlijk leven, zo begin je de dag, zo ga je naar je werk, dat doe je ook in de gemeente. Eerst de blik op God, en dan het gewone leven: samen eten, samen drinken, samen aan het werk, samen je inspannen en samen ontspannen, samen het leven doorgaan. Dat is het eerste wat God ons duidelijk maakt: niet samen eten zonder zicht op Hem. Nog één praktisch lijntje vanuit dit punt: de maaltijd is bij uitstek geschikt om het over God te hebben. Bij de maaltijd heb je rust, je ontmoet elkaar. Daarom is het zo mooi als je bij de maaltijd samen bidt, en de maaltijd is ook een heel mooi moment om iets uit de Bijbel te lezen en daarover door te praten. De gewone Bijbel of, als je kinderen hebt, de kinderbijbel. Dat je misschien wat zingt. In gelovige Joodse gezinnen gebeurt dat en ook veel christenen hebben die traditie overgenomen: eten en drinken met zicht op God.

2. God wil niet dat we Hem zien zonder samen te eten

Het tweede dat God ons hier laat zien: Hij wil niet dat we zicht op Hem hebben zonder samen te eten en te drinken. Dat had natuurlijk óók gekund. Bijvoorbeeld dat Mozes als éínige God had mogen zien. Maar blijkbaar is dit exact wat God wil: dat die 74 mensen dit sámen beleven: dat zij sámen de God van Israël aanschouwen en dat zij dan ook samen de maaltijd delen. Dat zij samen het brood breken, het offervlees eten van de offers die net gebracht zijn, dat zij samen drinken van de wijn die hoort bij een bijzondere maaltijd. Dit is wat God wil. Dat Zijn volk sámenkomt. Dat er verbinding is, want samen de maaltijd gebruiken bindt je aan elkaar. Dit is echt een heel belangrijk punt om tot je door te laten dringen, want wij zijn allemaal opgegroeid in een samenleving waarin het gaat om ons eigen persoonlijk leven. Onze samenleving is geïndividualiseerd, en dat vinden we ook allemaal fijn. We vinden het fijn om vrij te zijn, om onze eigen keuzes te kunnen maken, om niet vast te zitten aan regels en voorschriften. Die vrijheid is ook een groot geschenk. Maar er is ook de andere kant: wij benaderen alles héél erg vanuit onszelf: 'Wat heb ik aan de kerk? Wat vind ik fijn? Waardoor word ik opgebouwd?' Noem maar op. Terwijl God zegt: 'Ik ben het, die jou roept.' En soms is dat heerlijk, soms kun je wel jubelen, maar op

andere momenten heb je geen zin, soms voel je weerzin tegen de kerk en misschien wel tegen God. Hoeveel mensen zeggen dat niet: 'Ik geloof zeker in God, maar ik heb daar geen kerk voor nodig.' Natuurlijk, uiteindelijk staan we persoonlijk voor God. Maar de kerk is niet ons idee. Het is ook niet onze uitvinding. Nee, God roept geen individuen, God roept een vólk. Hij wil niet gezien worden zonder dat er een maaltijd aan te pas komt. Hij geeft ons aan elkáár. En dat heeft ook uitstraling. De som is écht meer dan de afzonderlijke delen. Als wij allemaal alleen maar ieder voor onszelf ons geloof zouden belijden en beleven, dan gaat daar niets van uit. Omgekeerd: waar mensen samenkomen in Gods naam, gebeuren zulke mooie dingen. Afgelopen dinsdag stonden in het dagblad *Trouw* drie getuigenissen van mensen die in de coronatijd christen geworden zijn. Eén van hen is Jan Dongelmans, 25 jaar oud. Hij was in opleiding tot marine-officier en hij noemde zich atheïst. Tot 2018. Hij zegt: 'We waren op bivak in Texel. Afgesloten van het thuisfront, geen communicatiemiddelen. En dan naar de kerk. Dat gaf een gevoel van rust en verbondenheid: samen zingen en bidden, kaarsen aansteken, luisteren naar de preek. Ineens snapte ik ook waarom anderen naar de kerk trokken. Simpelweg omdat het je veel brengt.' Daar op Texel werd het zaadje geplant. Jan ging zich verdiepen in zijn familiegeschiedenis en vroeg zich af waarom na eeuwen van katholiek geloof de kerkgang bij zijn ouders, en daardoor ook bij hem, ineens was gestopt. Hij kocht een Bijbel, ging in gesprek met een katholieke vriend, en zocht op internet informatie over het christelijk geloof. Afgelopen Pinksterzondag, 5 juni, werd hij gedoopt in de Nicolaasparochie in Amsterdam. Wat begon met die kerkdienst op Texel liep uit op zijn overgave aan Jezus Christus.

Jezus redt het verbond, ook voor ons!

God laat Zich niet zien zonder dat wij samenkomen, samen leven, samen eten en drinken. De verbondsmaaltijd in Exodus 24 zegt zóveel over God: Hij verbindt Zich aan Zijn volk, aan gewone mensen, mensen die samen eten en drinken. Deze verbondsmaaltijd is eigenlijk al een voorproef van de hemelse heerlijkheid, waar de bruiloft van het Lam wordt gevierd, we hebben daarover gelezen uit Openbaring 19. De hemelse Bruidegom verbindt Zich aan Zijn Bruid, zichtbaar voor héél Zijn volk, niet alleen voor de leiders, nee, wij zullen Hem zien zoals Hij is, iedereen die geroepen wordt tot de bruiloft van het Lam. Je zou kunnen zeggen: de geschiedenis van Gods verbond heeft al een voorgeschiedenis in Adam en Noach en Abraham, maar wordt vooral geschreven tussen die twee verbondsmaaltijden: deze maaltijd op de Sinaï en de bruiloft van het Lam in de hemel. En tussen die twee maaltijden vierten wij de verbondenheid met God óók met een maaltijd: het Heilig Avondmaal. Zoals we dat vorige week hebben gevierd. Jezus Christus heeft ons die maaltijd gegeven, Hij is het die ons brood en wijn aanreikt, de tekenen van Zijn gebroken lichaam en van Zijn vergoten bloed. Hij zegt bij het aanreiken van de beker: 'Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in Mijn bloed, dat voor U vergoten wordt.' Dat verbond met Israël op de Sinaï, dat is in Jezus Christus vernieuwd. Wat mogen we God daarvoor intens danken! Want wij kunnen het nóóit houden, dat verbond. Aáron, de hogepriester, die hierbij was, maakte al binnen veertig dagen na deze maaltijd een gouden kalf! Daar danste het volk omheen en al die oudsten vonden het blijkbaar prima, ze hielden het niet tegen. Als het aan ons ligt, dan is dat verbond meteen wég... Afgelopen. Maar Jezus heeft het verbond gered. Dankzij Hem is de band met God hersteld. Dankzij Hem is er een lichtend spoor door de geschiedenis, tussen die twee maaltijden: de verbondsmaaltijd op de Sinaï en de bruiloft van het Lam. Dat lichtend spoor, dat wordt door God Zelf doorgetrokken in dit nieuwe seizoen. Houd het voor ogen: wij kunnen niet samen eten en drinken, samen leven en werken zónder zicht op de almachtige God. Hij wil dat we Hem voor ogen houden in álles wat we doen. Omgekeerd wil Hij niet gezien worden zonder dat wij samen eten en drinken, zonder verbondenheid tussen mensen, zonder verbondenheid onderling. 'Zij aanschouwden God en zij aten en dronken.' Een ongelooflijk indrukwekkend moment. Die God is ook jouw God. Eer Hem met je leven! Wijd je helemaal toe aan Hem. En doe wat Hij van je vraagt: deel je brood met je naaste in het zicht van Zijn liefde. Amen.